

Stupavan

JANUÁR 1994

VYDÁVA MESTO STUPAVA

ZDARMA

Na slovičko...

V očakávaní prírodnej katastrofy, predpovedanej meteorológom – náturistom, na zlosť a prekvapenie tých skutočných, sa musí človek zamyslieť nad poplachom v nás, ktorý dokáže vyvolať akákoľvek správa. Netreba odsudzovať alebo posmievať sa náhlivosti, s akou mnohí skupovali kvantá sviečok a potravín, aby sa tak zásobili na neblahé časy. Pamätám si dodnes jeden zážitok z útleho detstva, keď pred „Štefinou“ – Potravinami na hornom konci Stupavy, v auguste 1968, stála fronta a ľudia skupovali múku, cukor, soľ a sušené mlieko, lebo situácia bola dramatická, hrozila vojna. Ľudia sú náchylní podliehať, ani nie tak panike, ako prehnanej opatrnosti, ku ktorej ich doviedli životné skúsenosti. Našinec bol len málokedy „v ťazom“ nad situáciou a častokrát doplatil na svoju dôverčivosť. Všade okolo nás pozorujeme, akoby v zrýchlenom filme, saltá a kotrmelece politikov, ktorým sme verili, aj to už nie všetci máme aspoň jedného, ktorí – zahľadení do seba a svojej kariéry, zabúdajú, že už starí Rimania vedeli o účinku politiky „chlieb a hry“.

Tí naši predvádzajú zatiaľ len hry, usilovne píšú scenáre nových tragikomédií, dramatických odhalení a nekvalitných frašiek. A tak našinec je opäť opatrný vo vlastných veciach a záujme a ľahostajný hoci aj k štátnemu sviatku vyťaženej a samostanej republiky – novorodenca, ktorého pred rokom predsa len vítal radostnejšie. Vylicnení zo sľubov a ilúzií, vraciame sa k osvedčenej opatrnosti, nechodíme na ľad tancovať, nehasíme, čo nás nepáli, držíme sa skôr košele, ako kabáta a stískame v hrsti vystrašeného vrabca, ktorému čosi hrkúta holub na streche. A možno to aj niekomu, kto za nás kráča na čele, aj vyhovuje...

-ps-

Prvé výročie Slovenskej republiky

1. januára 1994 sa v Kultúrnom dome stretli občania pri príležitosti štátneho sviatku Slovenskej republiky. Primátor mesta Ing. Anton Daráš pozdravil prítomných a v krátkom prejave zhodnotil minulý rok života nášho mesta z hľadiska existencie samostatnej SR. Potom sa k občanom prihovril podpredseda parlamentu, poslanec A. Hrnko, ktorý konštatoval, že v slovenskej politike bohužiaľ prevláda boj individuálnych a skupinových záujmov nad politikou v prospech Slovenska. Po skončení oficiálnej časti, pokračovalo stretnutie v priateľskej atmosfére a na počúvanie hrala Veselá muzika.

Dozvánka na Slávnostný koncert

pri príležitosti 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave
v podaní Akademického speváckeho zboru Bratislava
dňa 6. februára o 15.00 hodine vo farskom kostole v Stupave

Zasadalo mestské zastupiteľstvo

V poslednom minuloročnom týždni, 29. decembra sa zišlo mestské zastupiteľstvo na svojom poslednom zasadaní. Na programe bol len jeden, o to dôležitejší, bod – prijatie rozpočtu mesta a mestských podnikov na rok 1994. Zasadaniu predchádzali rokovania mestskej rady a finančnej komisie, na ktorých sa hľadali optimálne riešenia predovšetkým naplnenia príjmovej časti rozpočtu a s tým aj zosúladienie výdajovej časti.

Rokovanie otvoril primátor a pokračovalo sa podľa schváleného programu. V kontrole uzniesia sa diskutovať okolo splnenia úlohy z minulého zasadania, ktorá sa týkala inventarizácie majetku mesta – športovej haly, ktorá je prenajatá TJ Tatran Stupava. Inventarizačná komisia zložená z poslancov a pracovníkov mestského úradu, prišla k záveru, že neboli zistené žiadne fakty, ktoré by odporovali už predtým vypracovanej správe bývalého kontrolóra mesta Ing. Vavriču a pôžička, ktorú poskytlo mesto na dokončenie a vybavenie športovej haly, bola použitá v súlade s jej účelom. Išlo v podstate o dovybavenie zariadenia tak, aby plne slúžilo účelu, ku ktorému bola hala prenajatá. V skutočnosti sa zhodnotil a zvýšil podiel majetku mesta v tomto objekte, na čo upozornil poslanec Ukropec, ktorý žiadal, aby tento fakt – nález inventarizačnej komisie – bol zaznamenaný do inventáru majetku mesta. V tejto súvislosti sa opäť diskutovalo o podmienkach prenájmu a plnení zmluvy o prenájme. V súlade so zmluvnými podmienkami sa bude hodnotením zaoberať MsZ najneskôr do konca marca. Niektorí poslanci vyslovili obavu, aby sa v budúcnosti nestalo, že mesto bude musieť stále investovať do majetku, ktorý je prenajatý, pričom príjem z prenájmu nezodpovedá výške ďalších investícií. Primátor mesta ubezpečil, že všetky prevádzkové náklady, poistenie a navyše i niektoré rozsiahlejšie práce/ náter

(Pokračovanie na str. 2)

(Pokračovanie zo str. 1)

strechy haly) financuje TJ Tatran zo svojich prostriedkov, pričom zmluvne je dohodnuté každoročné prehodnotenie zmluvných podmienok, teda sa dá na všetkom vopred dohodnúť.

V ďalšom rokovaní pokračovalo predložením návrhu Rozpočtu mesta a mestských organizácií a podnikov. Rozpočet uviedol primátor, ktorý informoval o výsledkoch rokovaní finančnej komisie a MsR. Pôvodne deficitný rozpočet bol v podstate prijatý len s tým, že bola pohyblivá čiastka deficitného schodku, čo vyplývalo z neujasnenosti výšky príjmov zo štátneho rozpočtu (podiel z daní obyvateľstva a právnických osôb), ktorá pretrváva i naďalej vzhľadom na odlišný výklad zo strany ministerstva financií a ZMOS-u. Dotácie zo štátu sa oproti minulému roku znížili podľa najoptimistickejšieho pohľadu o cca 30 %, čím sa deficit rozpočtu prehĺbuje.

Podľa posledných informácií (do 29.12.93) o štátnej dotácii, by mal byť predložený rozpočet vyrovnaný.

Komentár k Rozpočtu predniesla p. Stankovská, vedúca ekonomického odboru MsÚ v Stupave. K príjmovej časti uviedla, že sa ráta aj s uhradením nedoplatkov daní za rok 1993 predovšetkým u najväčších dlžníkov - ŠM a Ceva-servis, ďalej sa ráta s príjmami z majetku mesta - nájomné za pozemky, podielom z malej privatizácie a príspevkom zo štátneho rozpočtu a tiež nezanedbateľnou čiastkou z výnosu MsPTS Stupava.

Zo štátneho fondu životného prostredia mesto dostane po skončení skúšobnej prevádzky ČOV čiastku 760 tisíc korún. Z daní fyzických osôb mesto dostávalo mesačne 112 korún na obyvateľa zo štátneho rozpočtu. V roku 1994 sa zmenila štruktúra dotácie, ktorá sa člení na príjmy z fyzických osôb, právnických osôb a z cestnej dane, čo predstavuje čiastku 808 korún na obyvateľa pre rok 1994. Do príjmovej časti je zahrnutý aj výsledok hospodárenia za rok 1993, ktorý predstavuje 6,8 mil (vrátane prebytku hospodárenia MsPTS). Celkové príjmy spolu sú cca 68 mil Sk.

K príjmom z miestnych poplatkov sa vyjadrili poslanci predovšetkým k poplatkom z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov. Navrhovaná položka vo výške 180.000 korún nepredstavuje reálny obrat v 18 podnikoch, kde sa alkohol a cigarety predávajú /poplatok predstavuje čiastku 8% z ceny/. Čiastku navrhl upraviť - zvýšiť na 400 000 korún, s tým, že bude nutné nájsť cesty a riešenia, aby všetci, ktorí sú povinní túto daň mestu

odvádzať ju skutočne zaplatili. K tomuto sa vyjadrila p. Stankovská, ktorá konštatovala, že nie je jednoduché tieto poplatky vymáhať. Primátor informoval o praxi v iných mestách, kde poplatky z predaja nie sú až také vysoké a tiež vzťah mesto - podnikateľa je na vyššej kvalitatívnej úrovni, budujú vzájomne výhodné partnerské vzťahy, pretože podnikateľa znamenajú pre mesto významnú ekonomickú silu.

Poslanec Ukropec polemizoval s príjmovou časťou Rozpočtu. Upozornil na to, že schválením rozpočtu sa dáva pre všetky subjekty pokyn, že všetky plánované akcie môže začať realizovať, pričom nie je známe, či sú všetky akcie už aspoň projektovo pripravené. Teda by sa mali stanoviť priority, ktoré sa začnú realizovať, aby sa tak zbytočne neviazali prostriedky na akcie, ktoré možno nebudú realizované. Upozornil aj na neujasnenosť dotácií zo strany štátneho rozpočtu, kde sa odborníci ešte len zaoberajú spôsobom výpočtu jednotlivých položiek. Poukázal tiež na využívanie peňazí, ktoré sú viazané na ekologickom účte, keďže ide o čiastku 29,3 mil korún, treba zväziť, či využitie týchto peňazí bude efektívne a v súlade s poslaním tohoto účtu (na účet idú príjmy zo skládky a pôvodne boli viazané na sanáciu skládky). Ďalej konštatoval, že rozpočet nebral do úvahy opravy medzisúvislých komunikácií.

Poslanec Štoffa žiadala, aby Mestský úrad použil všetky nástroje a možnosti, aby poplatky z predaja alkoholu a tabakových výrobkov vybral. Predajcovia si tento poplatok započítavajú do ceny, ale mestu ho neodovzdávajú. Požadoval, aby sa s majetkom mesta hospodáril v intenciách trhového hospodárstva s trhovými cenami a aby sa upustilo od predávania napr. mestských pozemkov za úradnú cenu. Otvoril tiež problematiku Duspama a mesto, nakoľko táto firma mandátnou zmluvou spravuje bytový fond mesta. Žiadala objasniť finančné vzťahy medzi mestom a touto firmou. Vysvetlenie žiadala k investičnej akcii - sanácia skládky, na ktorú je v rozpočte vyčlenená čiastka 15 mil. Sk.

Primátor informoval, že firma Duspama nie je napojená na mestský rozpočet, ktorý inkasuje nájomné a tieto prostriedky používa na údržbu bytového fondu. Zároveň vykazuje hospodársky výsledok, príjmy z nájomného idú na konkrétny účet len pre Stupavu. Poslancom nebolo jasné akým spôsobom vytvára zisk. V súlade s podmienkami mandátnej zmluvy, predložili zástupcovia Duspamy 11.11.93 výsledky hospodárenia a nie je

problém, aby po koncoročnej uzávierke opäť predložili záverečný účet, povedal primátor.

Primátor potom objasnil zámer postupného budovania kanalizácie, ktoré je premyslené tak, aby sa postupne na hlavný kanalizačný zvod napájali príľahlé ulice. Od postupného budovania závisí realizácia ďalších akcií. Čiastka 5 mil. korún na budúci rok predstavuje vybudovanie kanalizačného zvodu na Kolónii s tým, že zvod pôjde cez pole, ale iné technické riešenie nie je možné (napojenie tejto časti mesta na ČOV).

Celkové odkanalizovanie mesta by stálo odhadom 300 mil korún, momentálne je ekonomická situácia taká, že nie je možné sústrediť sa len na kanalizáciu, pretože by prestalo mesto fungovať. Postupne sa ukladajú do zeme telekomunikačné káble, budujú sa KVS atď., Stupava je neustále rozkopaná, ale nedá sa nič robiť, pokiaľ nebude všetko v zemi, nie je možné budovať cesty, pešiu zónu alebo námestie ako definitívne riešenia. Preto sa v rozpočte brali do úvahy požiadavky všetkých subjektov, aby mesto fungovalo po všetkých stránkach.

Výdavková časť predstavuje konkrétne akcie a náklady investičného charakteru v roku 1994, pričom je zatiaľ krytá príjmami. Prirodzene, že sa musí pri realizácii akcií postupovať podľa určitých pravidiel, ktoré by určovali priority a vychádzalo by, sa z reálneho naplnenia príjmov. Primátor podporil zástupiteľstvu, aby vzhľadom na reálnosť rozpočtu, tento schválili a aby sa do nového roku išlo so schváleným rozpočtom, aby sa od 1. januára mohli podľa neho fungovať.

Rozpočet bol schválený s úpravami, ktoré vyšli z rokovaní zástupiteľstva. Príjmová časť bola po úpravách schválená vo výške 68,368 mil. korún, výdavková časť vo výške 67,779 mil. korún. Predpokladaný zostatok hospodárenia, pri splnení predpokladaných podmienok zostavovania rozpočtu, je 589 tisíc korún. MsZ zároveň uložilo, v záujme dodržania výdavovej časti rozpočtu, vypracovať a predložiť na budúce zasadanie MsZ Program investičnej a projekčnej činnosti v roku 1994, s tým, že investičné akcie budú realizované až po ich schválení.

V závere zasadania primátor informoval poslancov o najbližších podujatiach celomestského významu, akým je napr. Slávnostný koncert pri príležitosti 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave. Najbližšie zasadanie MsZ bude vo februári 1994.

- ps -

KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Program kina Život na február

Dave

Komédia o tom, čo sa stane, keď sa dvojník amerického prezidenta vymkne z rúk. Prezident hľadá svojich dvojníkov, ktorí by mohli namiesto neho vystupovať na verejnosti, zatiaľ čo on by sa oddával radovánkam. Zatiaľ čo sa prezidentov dvojník Dave venuje prezidentovaniu, skutočný prezident sa venuje oveľa náročnejšej činnosti v hotelovej posteli, ktorou si privodí vážnu srdečnú príhodu. A tak Dave je prinútený pokračovať v maškara-de v Bielom dome...

5.2. o 20.00, 6.2. o 18.00

Tvrдый terč /Hard Target/

Jean Claude van Damme sa vosvojom novom akčnom filme predstavuje ako tvrdý pištoľník. Chance Boudreaux, ktorý bojuje proti sadistickej bande „loviacej“ bezmocných a osamelých bezdomovcov. Réžia : najlepší hongkongský režisér akčných filmov John Woo.

7.2. o 20.00, 8.2. o 20.00

Anjelské oči

Anjelské oči sú komédiou o slepote, ktorej bežne v živote podliehame pri stretnutiach s rôznymi chytrákmi a podvodníkmi. Je to večný problém, pretože ľudská dôverčivosť je nepoučiteľná, takže podobným nástrahám budú vystavovaní ľudia v dobách budúcich rovnako, ako boli v tých minulých. Literárnu predlohou sa stala novela Bohumila Hrabala „Bambini di Praga 1947“. Ako sám názov napovedá, dej sa odohráva v roku 1947, kedy narastala hrozba likvidácie drobných živností. Túto atmosféru využije partia falošných poisťovníkov, ktorí ponúkajú všetkým vystrašeným akúsi pomyselnú ochranu pred katastrofou. V hlavných úlohách J. Abrahám, V. Preiss, P. Zedníček, Z. Adamovská, M. Labuda a ďalší.

10.2. o 20.00

Drahé strely

12.2. o 20.00, 13.2. o 18.00

Sex a zen

Populárna téma tentokrát v orientálnom prostredí s rozprávkovou príchutou princov a princezien.

15.2. o 20.00

Kanárska spojka

Rafinovaná krádež tajného receptu na výrobu Bechevrovky. Česká komédia s kriminálnou zápletkou.

17.2. o 20.00, 18.2. o 20.00

Vychádzajúce slnko

Román M. Crichtona /autor Jurského parku/ sa stal predlohou kriminálneho filmu, ktorý rozpráva o dvoch detektívoch /Sean Connery a Wesley Snipes/, ktorí pátrajú po vrahovi mladej ženy a odhaľujú pritom podivné vzťahy dvoch veľkých obchodných firiem.

19.2. o 20.00, 20.2. o 18.00

Semtex Blues

Úsmevná americká komédia o dvoch špiónoch, ktorých prestanu baviť „bezstarostné“ túlačky svetom pod vymyslenými menami, s falošnými dokladmi a s prísne tajným poslaním. Jeff a Jane si chcú založiť rodinu, ale organizovaný zločin sa nezastaví, a tak opäť nastupujú späť do služby – ale s deväťmesačnou dcérou v náručí.

22.2., 23.2. o 20.00

Zandalee

Thierry a Zandalee dnes žijú spokojným životom. On, predtým básnik, prevzal rodinný obchod, ona ho miluje. Odrazu akýsi vtrelec otrásie ich nedotknuteľnosťou. Jedna žena... dvaja muži. Jeden je hnaný túžbou. Ostatní sú dohnaní na okraj priepasti.

24.2. o 20.00

Ruby Cairo

V romantickom thrilleri sa stretávame so ženou, oddanou a milujúcou matkou troch detí. Žije z ruky do úst, zatiaľ čo jej manžel cestuje po svete. Po tragickej smrti manžela sa dozvie o jeho záhadnom dvojitom živote. Rozhodne sa všetko vypátrať a jej pátranie sa mení na nebezpečné dobrodružstvo.

26.2. o 20.00, 27.2. o 18.00

Predpredaj vstupeniek od 1.2. vo videopožičovni KD. Vstupné: 35.–

Pripravujeme 25. februára o 19.00 v Kultúrnom dome

Z histórie Stupavy

Židovská synagóga

Hlava senioriátu rodiny Pálffyovcov, gróf Mikuláš Pálffy, vydal 1. januára 1722 listinu osobitných privilégií stupavským židom. Túto listinu signoval aj židovský richtár Sanvit Geiringer. Listina obsahovala i súhlas so stavbou synagógy v Stupave s odkazom, že možno postaví aj novú, ak by stará nestačila.

V roku 1800 sa blížila realizácia dostavania synagógy (úplne bola dokončená v roku 1803). Dovtedy sa bohoslužby konali v budove patriacej panstvu. Rýchlosť výstavby ovplyvnil dar Herschela Kahna, ktorý venoval na stavbu tisíc florénov.

V roku 1809, keď do Stupavy vťahli Napoleonové vojská, stala synagóga miestom dramatických udalostí. V predvečer najväčšieho židovského sviatku „Dňa zmierenia“ bolo dvadsať najznámejších židovských občanov odvedených zo synagógy z dôvodu podozrenia zo sprisahania. Až na intervenciu Salme Metza u samotného cisára vo Viedni sa vec vyriešila a podozriví sa nakoniec vrátili späť ako nevinní. Táto udalosť je zvečnená na mramorovej tabuli.

Treba ešte poznamenať, že k stupavskému rabinátu patrilo 22 obcí od dnešnej Kuchyne až po Raču, čo znamenalo 154 stupavských rodín a 170 rodín z okolitých obcí.

Budova je neteraz v žalostnom stave, donedávna slúžila ako sklad. Vchod pre ženy vedie do západnej strany. Hlavný vchod smeruje po línii západ – východ. Prechodom cez malú predsieň sa dostaneme do hlavnej siene, kde sú uprostred štyri valcovité stĺpy, ktoré nesú klenby a delia priestor na dvanásť častí. Na klenbách a stenách sú ešte dnes a to napriek tomu, že sa o stavbu nikto nestaral, viditeľné kobaltové a tmavočervené maľby. Nemať sa vlastne kto starať. Posledných tristo židov muselo zo Stupavy odísť v roku 1943. Posledným rabinom bol Mork Herzog, ktorý zomrel v roku 1943 vo chvíli, keď preňho prišla gardistická hliadka a chcela ho deportovať...

Stupavská synagóga je postavená v štýle poľských synagóg zo 17. storočia. Oproti synagóge bol postavený dom, v ktorom býval rabin a kde boli zasadacie siene rabinátu a obce.

Mgr. Peter Juza

KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Spolupráca s vojakmi

VÚ– Stupava, možno, že niektorí Stupavčania ani nevedia, ale skutočne existuje. Vzdialený len pár kilometrov od mesta.

Členky výboru SČK–Stupava i, kde je predsedníčkou pani O. Filípková, premýšľali, ako zlepšiť svoju prácu, zvýšiť počet bezplatných darcov krvi. Tak vznikol nápad a vybrali sme sa návštevu k vojakom. Veliteľom útvaru je p. major Gajdošík. Nesmelo a s obavami sme sa postavili pred vojakov a predniesli im našu žiadosť. Priznávame, že nás milo prekvapil veľmi kladný postoj zo strany veliteľa a hlavne vojakov, čo bolo podnetom pre spoluprácu.

Členky nášho výboru už 4x boli vo VÚ–Stupava podakovať a odovzdať upomienkové darčeky vojakom za bezplatné darcovstvo krvi, ktorí odchádzajú do civilu, tiež posielame ďakovné listy do obcí, odkiaľ pochádzajú. Vďaka im patrí nielen od nás, ale aj od ľudí, ktorým ich šlachetný čin pomohol. Sú to ľudia starí, nemocní, ľudia po autohaváriách, ženy po pôrodoch. Zároveň chceme poďakovať všetkým bezplatným darcom krvi z našej organizácie a za ich príkladný postoj a nezištnú pomoc. Za vojenský útvar sú to – vojaci z povolania : **Ing. S. Gajdošík** – 28 odberov, v roku 1993 získal striebornú Jánskeho plaketu, **J. Chrenka** – 1 odber v r. 1993., – vojaci s tromi odbermi : **B. Patkaň, R. Rapo**, s dvomi odbermi. **I. Tóth, M. Tej, M. Bušík, Z. Németh, M. Muzika, P. Bohumel, R. Vailing, J. Daniš, R. Nejeschleba, Z. Bors, L. Boris, R. Fraňo**, s jedným odberom: **M. Holinga, D. Hanák, J. Vasko, M. Grenčík, M. Hronský, P. Hovančák, V. Harangozó, L. Fehervári, T. Kiss, M. Bolebruch, Ing. I. Dobrovorný, R. Štefák, R. Stojka, K. Nikodém, M. Paluš, T. Šramatý, V. Morávek, P. Monček, J. Haraslín, P. Gníp, J. Pauček, R. Sedlák, J. Mada, P. Tabák, R. Tomášov, R. Kulich**, čo spolu

predstavuje 84 bezplatných odberov krvi.

Ďakujeme aj občanom Stupavy : **R. Cintula, J. Sajánová, R. Palmayová, O. Filípková, V. Trvalík, L. Grebečiová, R. Kadlec, M. Mlynárik, J. Klemanová, M. Bellová, A. Sokolová, V. Škrovanová, L. Baš-ti, Z. Schwarcz, J. Sabová, E. Zálešíková, L. Suchá, M. Foltýn, M. Škrovanová, Z. Havranová, S. Horecký, P. Masarovič, I. Škrovan, P. Havran, J. Koroda, F. Šmodovič, M. Veselý, Z. Škrovan, I. Hason, H. Franková, E. Schwarczová, V. Brezovský, L. Lešková, V. Schwarcz, P. Štefloví, P. Grošmidt, Ing. D. Piaček, P. Švec, O. Šchwarcz, E. Schmädl, A. Drahoš, A. Kallvoda, Š. Slezáková.**

Vám všetkým ďakujeme za Váš humánny postoj.

Výbor MS SČK–Stupava
I tajomníčka E. Lukášová

Pod'akovanie

Dňa 11. decembra sa v reštaurácii „Maroš“ uskutočnil „Mikulášsko-maškarný detský bál“, ktorý zorganizovali členky klubu žien pri Spoločenstve žien sociálnej demokracie v Stupave. Týmto ďakujeme všetkým rodičom, ktorí prišli s deťmi na toto podujatie a ušili svojim deťom krásne masky a riadne nám zamotali hlavu, aby sme vybrali skutočne najkrajšiu. Okrem toho deti súťažili v šikovnosti o sladké ceny a tombolu.

Naša srdečná vďaka patrí sponzorom, ktorí prispeli finančnými čiastkami na našu akciu, predovšetkým: Predajňa mäsa–Horňák, Potraviny Hrica, Výroba liehovín na Štúrovej ulici, Drogeria MAROLUM, Drogeria na Hlavnej ulici, Pekáreň „SEKO“ a rad ďalších. Touto cestou im v mene detí ďakujeme.

D. Kovačičová
SŽSD Stupava

Výstava betlehemov

Pred vianočnými sviatkami MO MS v Stupave zorganizoval výstavu betlehemov a vianočných výšiviek. Výzva sa stretla s povzbudzujúcou odozvou, zapojili sa občania i členky výšivkárskeho krúžku pod vedením p. Márie Hardenovej. Hoci bola vyhlásená súťaž o najkrajší betlehem, porota mala ťažkú úlohu rozhodnúť, ktorý je skutočne najkrajší, pretože každý bol z iného materiálu a svojim spôsobom jedinečný a krásny a tak boli odmenení všetci, ktorí sa podielili o krásnu atmosféru svojich Vianoc. –ps–

**„Tretie sklo“
šetrí vaše peniaze**

AKUTERM - AL

Zdá sa, že v Stupave sa začína podnikáť aj v inej oblasti ako je obchod a rozbieha sa podnikanie v službách. Dôkazom toho je stredisko výroby

AKUTERM - AL ktoré sídli v Stupave – Kolónia – bývalý dvor rastlinnej výroby. Vyrába a ponúka osadenie prídavného rámčeka z hliníkového profilu a skla na okná bytov, pričom spoľahlivo dosiahnete

- zníženie tepelných strát u okien až o 37%
- zníženie hladiny hluku o 9 až 11 dB
- návratnosť vynaložených prostriedkov do 2–3 rokov

– zvýšenie životnosti okenných krídiel ich prekrytím zaskleným hliníkovým rámčekom
– nízke náklady na vykurovanie.

Hliníkový rámček je na jednej strane pripevnený nerezovými závesmi ku krídlu pôvodného okna a na druhej strane zvnútra priskrutkovaný. Rámček je eloxovaný a je tesnený ku krídlu pryžovým profilom. Môže byť natretý širokou škálou farieb.

Tým, že sa môže tretie sklo otvárať, je zabezpečené pohodlné čistenie, ako aj výmena pri rozbití.

Okrem rámčekov **IZOTERM-AL** stredisko vyrába a montuje „presklenú lodžiovú stenu Akuterm AL“, ktorá odstraňuje všetky nedostatky otvorených lodžií a navyše získava tepelnú energiu zo slnečného žiarenia. Nezasklená lodžia spôsobuje nielen veľké straty tepla, ale priečne steny a stropné dosky tvoria prakticky ochladzovacie rebrá, ktoré vytvárajú tepelné mosty a tým aj nebezpečie tvorenia plesní v rohoch obytných priestorov.

Zasklená lodžia je skonštruovaná tak, že v letnom období môže byť otvorených až 50 a 100 % presklenej plochy a to prekrytím posuvných krídiel do strán lodžií alebo ich fyzickým odňatím. Pri zasklení lodžie sa stáva v zimnom období nielen izolátorom pre príľahlé obytné miestnosti, ale i zdrojom tepelnej energie. Vplyvom „skleníkového efektu“, ktorý vzniká v uzavretom priestore lodžie mení sa časť slnečného žiarenia na tepelnú energiu, ktorá ohreje vzduch v priestore lodžie a potom teplo naakumuluje do betónových častí stien, parapetov a stropných dielov lodžie a tým je ohrievaný i obytný priestor. Okrem týchto prínosov je zásluhou steny **AKUTERM - AL** byť rozšírený o ďalší úžitkový obytný priestor/ „zimnú záhradu“/ a v príľahlých obytných priestoroch sa podstatne zníži hladina hluku, čo je pre pohodu bývania veľmi dôležité.

Prídavné rámčeky z hliníkového profilu a presklené lodžiové steny vyrába, dodáva a montuje stredisko **AKUTERM - AL** Stupa-

va, bližšie informácie dostanete na t.č. 07/934 531, vedúci strediska p.F. Polák.

**Predstavujeme firmu
RGM-Trade Stupava**

V Stupave na Illavnej ulici v budove bývalého nábytkárskeho závodu začala koncom minulého roku činnosť verejná obchodná spoločnosť RGM-Trade. Trojica majiteľov – Ing. P. Bauer, R. Miklošovič a Ing. Roman Mínarovič začínala so skúsenosťami servisnej firmy orientovanej na inštaláciu a opravy

kancelárskej techniky vrátane kopírovacích strojov, faxov a podobne. Vzhľadom na záujem ich zákazníkov o ďalšiu kancelársku techniku a poradenskú službu, prešli na obchodnú činnosť a ponúkajú kopírovacie stroje, faxy, výpočtovú a telekomunikačnú techniku počnúc najmä telefónnymi aparátmi až po telefónne ústredne a tiež kancelárske doplnky všetkého druhu. Ako autorizovaní distribútori špičkových firiem TOSHIBA, SHARP, Canon, Panasonic sú najlepšou zárukou kvality, ktorú spájajú so svojimi službami – inštalácia, zaškolenie, záručný a pozáručný servis. Okrem toho majú svoju filozofiu prístupu k zákazníkom – konzultujú jeho predstavy o vybavení kancelárie alebo firmy technikou, ktorá by zodpovedala nárokom a požiadavkám efektívneho fungovania. Naučili sa to v Nemecku, kde vymysleli systém „EDV“ – elektronické spracovanie dát, ktorý spočíva v efektívnom sklbení schopností techniky a človeka v riadení firmy, pričom vlastne všetko „ušíje“ zákazníkovi na mieru jeho požiadaviek a najvyššej funkčnosti informatiky a riadenia firmy. Základom ich činnosti je predovšetkým poradenská služba, ktorá v ďalšom znamená i obchodný úspech. Snažia sa byť flexibilní nielen v ponuke ale aj vo vzťahu k zákazníkovi celým radom výhod a zliav, ktoré sú schopní poskytnúť napr. pri komplexnej dodávke kancelárskej techniky.

Najbližším zámerom firmy je obsiahnuť svojou poradenskou a obchodnou činnosťou región západne od Bratislavy a to rozširovaním servisných služieb aj na výrobky, ktoré neboli u nich zakúpené. V Stupave sa chcú prezentovať aj nekomerčnými aktivitami ako napr. počítačovým krúžkom ale-

bo zaškolením na personálnych počítačoch aj pre súkromných podnikateľov, čo však závisí od dopytu.

V tomto roku bude firma napojená na systém Bonus carte, čo znamená, že bude v určitý termín na určitý sortiment, poskytovať majiteľom bonusov výhodné zľavy – minimálne 10% z ceny.

Vedenie firmy, tvorí tím mladých ľudí, ktorí vedia nielen čo chcú, ale aj ako svoj cieľ dosiahnu a svojou perfektnou prácou „zviditeľňujú“ Stupavu. Nech sa im darí!
–ps–

Hľadáme sponzorov

Ako je to už dávno, keď sme si aj my líhali do malých postielok. Už len spomíname. Teraz v nich spinkajú naše deťúrence. Áno, píšeme o MŠ – Janka Kráľa v Stupave. Písať chceme predovšetkým o deťoch. Koľkokrát vyslovila to čarovné slovíčko „mama“.

Počúvame ho veľakrát a vo všetkých pádoch. Stretávame sa denne denne s deťmi a sme v MŠ pre ne.

Na vianočné sviatky sme pripravili pre deti veľa prekvapení. Spoločne s deťmi sme vyzdobili stromček i priestory MŠ. Deťom sme prezradili, že do našej školy príde návšteva – vojaci z VÚ Stupava. Už niekoľkokrát sa naše deti s nimi

stretli. Ukazovali im dostupnú vojenskú techniku, povozili ich na vojenskom aute, zahráli sa s nimi. Ale tentokrát pripravili pre ne niečo iné. Zahráli im divadlo.

Keby ste len videli tie rozžiarené detské očka! Prístup vojakov k deťom bol veľmi pekný. Pre veľký úspech museli rozprávku opakovať. Prekvapením pre deti bol aj Mikuláš, Čert a Snehulička. V tom nám tiež pomohli. Učiteľský kolektív v MŠ – Janka Kráľa v mene detí ďakuje súboru „Stupavan“ pod vedením mjr. Chrenku, za kultúrne podujatia, ktoré pripravili pre deti našej MŠ.

V ten deň nás čakalo i ďalšie prekvapenie. Zástupcovia Ovocinárskeho štátneho majetku – Stupava prišli neočakávane do našej MŠ. Bez akejkoľvek požiadavky, bez prosby nám ponúkli – ako sponzori – 30 kg jablák. Aj o toto sa spestrí strava detí, za čo im ďakujeme.

Podmienky v tomto období sú sťažené. Všetade chýbajú financie, čo sa týka aj predškolských zariadení a naša škola nie je výnimkou. Hľadáme sponzorov z radov podnikateľov, ale nedarí sa nám. Preto sme radi, keď nám niekto pomôže aj jednorázovo. Veď to všetko, čo robíme, robíme pre dobro našich malých drobčov. Svoju vďaku nám preukazujú svojou usmíatou tvárou a žiarivými očami.

za kolektív pracovníčok
napísala Elena Lukášová

**Kaderníctvo Svetlana
Keltská 8, 900 31 Stupava**

Príkladná starostlivosť o stupavskú zeleň

Som rád, že môžem aj za väčšinu obyvateľov Stupavy vyjadriť spokojnosť so starostlivosťou, ktorá sa zo strany vedenia mesta venuje mestskej zeleni. Zásluhu majú na tom čelní funkcionári, ktorí tu pôsobili a pôsobia v ostatných ôsmych rokoch. Hovoria za nich výsledky, ktoré im nikto nemôže zaprieť.

Na úseku budovania a údržby zelene sa urobilo veľa užitočnej práce. Tak napríklad v Parku pri kaštieli, ale aj vo veľkom parku sa odstránili choré a odumreté stromy/sucháre/. Vyrúbali sa krovinatý podrast plevelných druhov, ktorý donedávna slúžil okolitým obyvateľom ako objekt divých skládok. Podobne slúžil za smetisko aj v strede parku pretekajúci potok. Tento vrátane jazierka sa vyčistil a upravil. Vyrúbali sa topole v priestoroch hádzanárskeho ihriska, ktoré počas kvitnutia otravuje ovzdušie: Pne po kalamitnej ťažbe sa vyklčovali, urobila sa úprava terénu a vysiala parková tráva. Taktiež sa osvetlila gaštanová alej a započalo sa s výsadbou odrastených parkových drevín. Nielen v parku, ale aj pri mástskom kostole, Dome smútku i na zelených priestranstvách v okolí stupavských činžakov.

Výber drevín na výsadbu zohľadňoval odolnosť voči znečistenému prostrediu takými sú smrek pichľavý, borovica obyčajná a čierna, kosodrevina a smrekovec. O výsadbu, ale aj trávnaté plochy sa vzorne starajú pracovníci Mestského podniku technických služieb.

Aby vysadené stromčeky vytvárali estetické tvary korún, použí sa redší spon v porovnaní s tými, ako sa realizuje pri výsadbe hospodárskych lesov.

Význam lesa lepšie pochopíme, keď túto zeleň porovnáme s celoslovenskou lesnatosťou, ktorá je priaznivá, keď v rámci Európy sa Slovensko zaraďuje na veľmi pekné štvrté miesto / po Fínsku, Švédsku a Rakúsku / s takmer 30% lesnatosťou. Je len škoda, že slovenské lesy nie sú rozložené rovnomerne. Najviac celkovej výmery má lesmi pokrytý areál bývalého Stredoslovenského kraja až 47,6%, po ňom nasleduje Východoslovenský kraj a 33,2%, no a najchudobnejší na lesy je bývalý Západoslovenský kraj, do ktorého patrí aj

stupavský kataster len s 19,2 % lesnatej plochy.

Neostáva nám teda nič iné, len zeleň/vrátane ovocných stromov a krovín/chrániť a budovať, pretože táto je pre ľudskú existenciu tak potrebná ako voda pre ryby.

Lesné ekosystémy nám vytvárajú nielen priaznivú klímu, ale aj filtrujú a zachytávajú vo svojich korunách rôzne nečistoty. Veď len jeden hektár lesného porastu vydá za hodinu toľko kyslíka, ktorý ročne potrebuje k dýchaniu 25 až 30 ľudí. Zároveň táto jednohektárová zeleň zachytí ročne až 62 ton prachu a iných nečistôt. V lese je 2 až 3 krát menej choroboplodných zárodkov ako v bezleši. Ďalej stromy vypúšťajú do ovzdušia éterické oleje tzv. „fyntocydy“, ktoré usmrčujú mikróby i spomínané choroboplodné zárodky a zároveň liečia ľudský organizmus, hlavne dýchacie cesty, zápal spojiviek, nervovú sústavu a podobne. Ďalšou dôležitou mimoprodukčnou funkciou lesa je zadržiavanie, akumulovanie ale aj čistenie vody. Les tiež znižuje hladinu hluku, reguluje teplotu, vlhkosť, zabraňuje erózii, tlmí nárazy vetra, ktoré na Záhorí hlavne na jar a v jeseni sú veľmi intenzívne. Často sa stáva, že piesčitú pôdu nielen vysušuje, ale ju aj na menšie, či väčšie vzdialenosti odnáša.

Naším lesom, ale aj stromom – solitérom /jednotlivo rastúcim/ v posledných rokoch hrozí veľké nebezpečenstvo a vplyvom vzdušných exhalátov, ale aj kontaminácie pôdy odumierajú. To ohrozuje rastliny, živočíchy ale aj nás ľudí. Takže lesy a stromy potrebujú našu pomoc aj preto, že to bol práve človek, ktorý sa pričínil i keď niekedy nepriamo o ich zničenie a ako taký, by ho mal teraz aj zachrániť. Veď keď nebude zeleň – stromov, nebude ani kyslíka. Pretože každý strom môžeme prirovnať k fabričnému stroju na kyslík tak potrebný, aby človek mohol žiť.

Možno práve preto si dali stupavskí funkcionári do svojich projektov predsavzatia uchovať stromy i zeleň nielen pre súčasníkov, ale aj pre tie generácie, ktoré prídu po nás.

Ing. Jozef Serdel, CSc.

Moxa uzdravuje ?

V minulom čísle Stupavana sme v reportáži o alternatívnej medicíne – Akupresúre a moxe, napísali, že uvedieme konkrétne skúsenosti pacientov, ktorí prišli, aby vyskúšali liečebné účinky tejto procedúry. Na ilustráciu uvádzame niekoľko názorov..

Viera K. z Bratislavy.

Mala som chorobu z detstva – bolesti chrbtice a s tým súvisiace bolesti očí. Absolvovala som kúru 3 krát. Na prvý raz jej uvoľnila chrbticu, hoci sa mi všetko videlo rozprávkové, body a celý systém súvislosti. Moxa mi skutočne pomohla, cítim sa báječne, na bolesti, ktoré som mala po celý život, som zabudla, zostali za dverami. Teraz som prišla so synom, ktorý má problémy s očami, verím, že mu p. Jurkovičová pomôže.

E.H. Stupava

Prišla som s bolesťami chrbtice a kríčov, išlo pravdepodobne o blúdny zápal. Spôsob liečenia je naozaj účinný, bolesti ustúpili a každý, kto má nejaké bolesti, by mal moxu vyskúšať. Treba tejto metóde uveriť.

Pani z Malaciek

Mala som po pôrode bolesti, ťažkosti s chrbticou. Nedokázala som nič udržať v rukách, bolesť v chrbtici bola hrozná. Navštívila som na doporučenie túto ordináciu, po niekoľkých kúrach bolesť ustúpila. Veľmi mi to pomohlo.

Pani XY

Mala som podtúpiť operáciu cysty na maternici. Prehrievaním cysta povolila a postupne zmizla. Po niekoľkých kúrach už nebola operácia nutná. –ps–

Spoločenská kronika

Prišli na svet

Martin Kočiško, Oliver Hrebačka, Andrej Beňka, Alexandra Kubicová, Andrej Barinka, Oliver Uhrinec, Andrej Matuš, Patrik Višvader, Patrik Salay, Romana Salyová, Andrea Pejšová, Veronika Kachňáková,

Opustili nás

Jozef Fister, Mária Hlavenková, Jozef Hrica, Ferdinand Tadam, Albert Suchý, Jozef Draškovič

Predám 2 ks verandových okien zasklených s vetrákom, jednoduché, s rozmermi: 127x127, 1 dvojkrídlové zasklené rozmer 130x115, duplované. Stavebné rezivo – hranoly, osobný automobil R-8 v pojazdnom stave po STK, rezervný motor, zadné sklo, dvere, kapotu a iné náhradné súčiastky. Cena dhadou. Tel.č.: 934 983.

MESTSKÁ POLÍCIA INFORMUJE

Uplynulý rok bol napriek stále rastúcej kriminalite z hľadiska zásahov mestskej polície v Stupave, úspešný. Podarilo sa nám zadržať niekoľko nebezpečných páchatel'ov zodpovedných za lúpežné prepadnutia a krádeže v našom meste. Narast kriminality sme zaznamenali predovšetkým v oblasti krádeží vlámaním do chát v záhradkárskych osadách, kde však mestská polícia nemá dostatočné prostriedky na ochranu. Výrazne sa prejavuje dopad sociálnych a ekonomických pomerov v spoločnosti, kedy sa medzi zlodějov a drobných zlodějčkov rekrutujú nové tváre predovšetkým z radov nezamestnaných a to nielen z radov Rómov. Odráža sa to na raste počtu drobných krádeží poľnohospodárskych plodín, bicyklov, pohonných hmôt a doplnkov priamo z automobilov, o ktorých je verejnosť informovaná i z vlastnej skúsenosti. Zároveň je tu i ďalší problém, totiž postihnuteľnosť týchto „menej“ závažných trestných činov, kde legislatíva a zákony mnohé z týchto činov vysvetľujú ako priestupky a umožňujú postih riešiť pokutou, čo častokrát nie je dostatočne účinný a efektívny prostriedok a zložitost' dokazovania, či vymáhania náhrady za škodu spôsobuje problémy skôr postihnutému ako páchatel'ovi.

Mestská polícia plní svoje úlohy vo vymedzených právomociach, ktoré určujú jej postup pri riešení zistitých priestupkov a trestných činov, ktoré postupuje na šetrenie štátnej polície. Spolupracujeme s Policajným zborom SR s oddelením v Zohore pri zásahoch v našom meste i v oblasti informácii. Na základe poskytnutých informácií, získaných príslušníkmi mestskej polície sa podarilo niektoré trestné činy objasniť a zadržať páchatel'a.

Počas uplynulého roka sa zmenilo i personálne obsadenie mestskej polície, do jej radov pribudli dvaja noví príslušníci, ktorí po absolvovaní predpísaných odborných skúšok, boli zaradení do pracovného pomeru.

Každá činnosť vykonávaná pred očami verejnosti sa stáva i terčom kritiky a možno i diskusií o spôsobe jej výkonu alebo opodstatnenosti. Nie je tomu inak ani vo vzťahu verejnosti k mestskej polícii. Jej profesionálna úroveň a akcieschopnosť sú denne konfrontované s osobnými skúsenosťami obča-

nov. Ten občan, komu polícia pomohla ochrániť majetok alebo zdravie políciu chváli, iný občan, ktorý utrpel újmu sa cíti poškodený a možno nadobudne aj negatívny názor na činnosť polície. Skutočnosť je taká, že sa snažíme o čo najvyššiu účinnosť našej služby občanom. Chceli by sme naďalej úzko spolupracovať s verejnosťou, pretože je často svedkom páchania trestnej činnosti, pričom ľahostajnosť a nezáujem škodia nám všetkým. Ak nám občan oznámi takúto skutočnosť včas, je väčšia pravdepodobnosť, že páchatel' bude zadržaný. Spolupráca s občanmi vždy viedla k úspešnému zásahu a sme za ňu vďační.

Prajem Vám v tomto roku pokojnejší a bezpečnejší život v našom meste a slubujem Vám, že sa budeme zo všetkých síl usilovať, aby sme Vás nesklamali a chránili Vás a Vaš majetok.

Michal Morgenstern
náčelník MsP Stupava

Zo zápisníka polície

Nové káble do zberu
sa snažil 7.12.93 v neskorých večerných hodinách odvieť a dobre na nich zarobiť Ján H. z Devínskej Novej Vsi. Zašiel si do Stupavy na sklad káblov oproti klimatizačnému skladu, kde ich usilovne rezal na kusy, ktoré chcel odcudzit'. Na základe telefonického oznámenia zasiahli príslušníci MsP a zadržaného páchatel'a odovzdali OOPZ v Zohore na ďalšie šetrenie, pričom bola škoda odhadnutá na 600 000 Sk.

Pod vplyvom alkoholu
sa vlámal F.M. do bytu staršieho občana J.K., bývajúceho na samotě. Našťastie sa našli ľudia, ktorí tetno čin oznámili polícii, ktorá okamžite zasiahla a páchatel'a zaistila.

Neznámy vodič
narazil 11.12. do osobného automobilu J.Ch. a z miesta činu utiekol. V spolupráci s občanmi príslušníci MsP zistili značku a farbu vozidla páchatel'a, ktorého po intenzívnom pátraní zadržali a predviedli dopravnej polícii. Páchatel' J.J. riadil svoje vozidlo pod vplyvom alkoholu.

Blitka v Stupavskej krčme
skončila po zásahu príslušníkov MsP. Výtržníci G.K. a S.H. zo Stupavy boli zadržaní, pričom G.K., ktorý

bol poranený, bol ihneď ošetrený. Prípad rieši OO PZ Zohor.

Pokus o samovraždu v Máste
oznámila službukonajúca lekárka, ktorá požiadala o doprovod. Na mieste činu bola dotyčnému poskytnutá prvá pomoc a odobratá zbraň-pištol na porážanie dobytká.

Pri obchádzke
príslušníci MsP pristihli pri vykrádaní pivníc v bytovkách R.M. zo Stupavy. Na rováši mal už niekoľko pivníc, z ktorých odcudzil bicykel a väčšie množstvo potravín. Nakofko už išlo o trestný čin, páchatel' bol odovzdaný na prešetrenie na OOPZ v Zohore.

Motoristi !

Vaše vozidlo musí podľa tzv. „Emisnej vyhlášky“/281/91 Zb. a 309/91 Zb./prejsť kontrolou emisií vo výfukových plynch. Vozidlá s benzínovým motorom bez katalyzátora, ktoré sú používané na podnikateľské účely/t.j. tie vozidlá, za ktoré sa platí cestná daň/ musia byť otestované do 31.marca 1994.

Preto vám oznamujeme, že :
od 1.februára sa v Stupave otvára prevádzka kontroly emisných plynov, ktorá Vám poskytne nasledovné služby :

Základné meranie emisií podľa EK a označenie vozidla nálepkou EK.

Celkové nastavenie motora a príprava na emisnú kontrolu/od ventilov po rozdeľovač/.

Znižovanie dymivosti a emisií vo výfukových plynch americkou technológiou dekarbonizácie a ošetrovania motora systémom SLICK 50.

Predaj olejov a mazadiel firmy Shell.

Predaj a montáž náhradných dielov do motora.

**Kde ? Stupava, Marcheggská ulica, v areáli bývalej STS
objednávky na tel.: 935 467, pán J.Merc**

Časopis STUPAVAN
vychádza raz mesačne.
Redakcia : Kultúrny dom
č.t. 934 312
Zodpovedný redaktor :
Pavel SLEZÁK
Uzávierka 21.I.1994